

Psykologiliitto

**HE 189/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle
laiksi sukupuolen vahvistamisesta ja siihen
liittyviksi laeiksi**

**25.11.2022
Jari Lipsanen
Puheenjohtaja**

- Suomen Psykologiliitto ry tukee sukupuolen vahvistamista koskevan lainsäädännön uudistamista ja yksilön mahdollisuutta korjata juridinen sukupuoli omalla hakemuksellaan.
- Juridisen sukupuolen korjaaminen tukee sosiaalista roolikorjautumista ja omalta osaltaan vähentää vähemmistöstressin kokemusta, mikä on arvioitu keskeiseksi tekijäksi vähemmistöjen korostuneelle psyykkiselle ja somaattiselle sairastavuudelle (esim. Jaskari & Keski-Rahkonen, 2021).
- Psykologiliitto tukee lakiesityksen sisältöä siinä, ettei sukupuolen vahvistamiseksi enää edellytetä lisääntymiskyvyttömyyttä.
- Psykologiliitto näkee keskeisenä, että juridisen sukupuolen muutosta hakeva henkilö on tietoinen siitä, mihin kaikkeen juridinen sukupuoli vaikuttaa. Hakemuksen tekemisen yhteydessä on tärkeää, että henkilö saa ymmärrettävässä muodossa tiedon muutoksen vaikutuksista.

- Lakiluonnoksessa keskittyy edelleen kahteen juridiseen sukupuoleen: mieheen ja naiseen
 - Huomattava määrä ihmisiä, joiden identiteetti ja kehollisuus eivät mahdu kaksijakoiseen sukupuolijärjestelmään.
 - Useat maat, kuten Australia, Nepal, Argentiina, Malta, Islanti, Intia, Kanada, Uusi-Seelanti ja Tanska ovat ottaneet käyttöön kolmannen juridisen sukupuolen.
 - Tältä osin selvitystyötä on syytä jatkaa
- Transsukupuoliset nuoret ovat erityisen haavoittuvassa asemassa
 - Kohonnut riski mielenterveysongelmiin (Jokela ym., 2020) ja itsetuhoisuuteen (Alanko, 2014; Almås, 2019).
 - Ruotsissa ja Norjassa joka kolmas transnuori on yrittänyt itsemurhaa (Almås, 2019)
 - Pitkittäistutkimusten perusteella transihmisten itsemurhariski on korkein juuri nuoruudessa kahdeksannentoista ikävuoden tienoilla (McKay ym., 2019).
 - Ikäkysymys on syytä ratkaista mahdollisimman nopeasti

Lähdeviitteet

- Alanko, K. (2014). Mitä kuuluu sateenkaarinuorille Suomessa. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Jokela, S., Luopa, P., Hyvärinen, A., Ruuska, T., Martelin, T., & Klemetti, R. (2020). Sukupuoli-ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien nuorten hyvinvointi: Kouluterveyskyselyn tuloksia 2019.
- Jaskari, O., & Keski-Rahkonen, A. (2021). Vähemmistöstressi uhkana seksuaali-ja sukupuolivähemmistöjen terveydelle. Duodecim, 137(17), 1781-1788.
- McKay, T., Berzofsky, M., Landwehr, J., Hsieh, P., & Smith, A. (2019). Suicide etiology in youth: Differences and similarities by sexual and gender minority status. Children and Youth Services Review, 102, 79-90.
- Almås, E (2019). Mental health in gender incongruent individuals below 20n years in Norway. University of Agder. Abstrakti, EPATH, Rooma.

Kiitos!

Jari Lipsanen
Puheenjohtaja

045 720 1097
jari.lipsanen@psyli.fi